

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinqve

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

1 An sit de fide Christum realiter esse præsentem Eucharistiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

Christus inuisibiliter: ita & in hoc sacramento carnem suam nobis exhibet inuisibili modo. Quae quidam non attendentes, posuerunt corpus & sanguinem Christi non esse in hoc sacramento, nisi sicut in signo quod est tanquam haereticum abijcendum, ipote verbis Christi contrarium. Vnde & Berengarius, qui primus huius erroris auctor fuit, postea coactus est suum errorem renouare, & veritatem fidei confiteri.

Ad primum ergo dicendum, quod ex hac auctoritate praedicti haeretici occasione errandi sumpserunt, male verba Augustini intelligentes. Cum enim Augustinus dicit: Non hoc corpus, quod videtur, manducaturus es, non intendit excludere veritatem corporis Christi, sed quod non erat manducandum in hac specie, in qua ab eis videbatur. Per hoc autem quod subdit. Sacramentum quod vobis commendamus, spiritaliter intellectum vniuersabit vos, non intendit, quod corpus Christi sit in hoc sacramento solum secundum mysticam significationem, sed spiritaliter dicit, id est, inuisibiliter, & per virtutem Spiritus S. Vnde super Ioan. exponens id, quod dicitur: Caro non prodest quicquam, dicit. Sed quo modo illi intellexerunt, carnem quippe sic intellexerunt manducandam, quomodo in caduere dilaniatur, aut in macello venditur, non quomodo spiritu vegetatur, accedit spiritus, ad carnem, & prodest plurimum. Nam si caro nihil prodesset, Verbum caro non fieret, ut habitaret in nobis.

Ad secundum dicendum, quod verbum illud Augustinus & omnia similia sunt intelligenda de corpore Christi, secundum quod videtur in propria specie (secundum quod etiam ipse Dominus dicit Matth. 26. Me autem non semper habebitis) inuisibiliter tamen sub speciebus huius sacramenti, est, vbi cumque hoc sacramentum perficitur.

Ad tertium dicendum, quod corpus Christi non est eo modo in hoc sacramento, sicut corpus in loco, quod suis dimensionibus loco commensuratur, sed quodam speciali modo, qui est proprius huic sacramento. Vnde dicimus, quod corpus Christi est in diuersis altaribus, non sicut in diuersis locis, sed sicut in sacramento. Per quod non intelligimus, quod Christus sit ibi solum sicut in signo, licet sacramentum sit in genere signi: sed intelligimus corpus Christi hic esse (sicut dictum est) secundum modum proprium.

Ad quartum dicendum, quod ratio illa procedit de praesentia corporis Christi prout est praesens per motum corporis, id est, prout est in specie visibili, non autem prout est spiritaliter, id est, inuisibili modo & virtute spiritus. Vnde Augustinus dicit super Ioan. Si intellexisti spiritaliter verba Christi de carne sua, spiritus & vita tibi sunt, si intellexisti carnaliter, etiam spiritus & vita sunt, sed tibi non sunt.

COMMENTARIUS.

Veritatem distinguit Diu. Thomas a solis signis, vmbra & figuris. Vnde sensus huius tituli est, an hoc sacramentum pon tantum sit signum, & figura, sed reuera corpus ipsum Christi, quod in ipso realiter contineatur. Et hoc sensu affirmat, corpus Christi esse in hoc sacramento secundum veritatem. Quod primum probat verbis Christi Domini, quae statim diligentius expendenda sunt. Deinde adiungit coniecturas. Prima est comparatione nouae & antiquae legis, comparantur enim ut vmbra, & veritas, & ideo dicitur, ut Christus, qui in veteribus sacramentis in figura continebatur, in lege noua, & in aliquo eius sacramento vere, ac realiter adesset. Quae rationem tergit Ambrosius super ad Hebr. 10. & egregie Augustinus Epistolae 7. ad Casul. & propterea Chrysostr. homil. 83. in Matth. dicit, post figuram, Christum adiunxisse veritatem, & optime Tertullus de resurrectione carnis, c. 20. Nec omnia (inquit) imagines sunt, sed & veritas, non omnia vmbrae, sed & corpora; nam si omnia figura, quid erit illud, cuius est figura? Ex quibus potest ratio facta confirmari, conferendo hoc Eucharistiae sacramentum, cum figuris, quibus Franc. Suarez Tom. 3.

in veteri lege praesignificatum est: oportet enim, ut illas antecellat, sicut res imaginem, & corpus vmbra, iuxta doctrinam Pauli 1. ad Corinth. 10. ad Galat. 3. & 4. ad Hebr. 10. & ad Colof. 2. Quam exponit Hieronymus ad Titum 1. circa illa verba, Non attendentes Iudaicis fabulis, & c. at vero parua esset excellentia huius sacramenti, comparatione illorum signorum, si tantum in figura Christum contineret. Quia, si res ad significandum imposita considerentur, saepe in lege veteri erant perfectiores, ut agnus, manna, & c. Si significatio, etiam illae significabant Christum, & quamuis dici possit hoc sacramentum excellere, tum, quia significat Christum ut praesentem, tum etiam, quia expressius significat, quam vetera, & fortasse, quia gratiam confert, tamen haec omnia non adaequant perfectionem, & excellentiam nouae legis, ut ex modo loquendi Scripturae & Sanctorum colligitur, nam propter hanc causam Christus comparando hoc sacramentum cum manna, Ioan. 6. dicit, hunc solum esse verum cibum, quia est caro eius, vbi Chrysostr. & Aug. notarunt, & optime Cyrillus lib. 3. in Ioan. c. 34. & Ambr. lib. de myster. ca. 9. & eodem modo Cyprianus de Passio. comparans hoc sacramentum cum agno paschali, dicit, illum agnum fuisse consumptibilem cibum, hoc vero sacramentum esse inconsumptibile. Quam comparationem profequitur etiam Leo Papa sermo. 7. de Passio. Chrysostr. hom. 45. in Ioan. Si tantum (inquit) fuit figura, quid ipsa veritas? idem hom. 61. ad pop. & hom. ad Neoph. vbi tantum inquit differre hoc sacramentum a veteri, quantum sanguis Christi, a sanguine agni paschalis. Et hoc modo, explicata haec ratio D. Thom. satis probabilis est, & adiuncta Patrum auctoritate, est valde efficax. Alia praeterea duae rationes, fundatae in ostensione diuinae charitatis erga nos, & in perfectione nostrae fidei, spei, & charitatis erga Deum, sunt egregiae, non indigent tamen expositione.

DISPUTATIO XLVI.

An sit realis praesentia corporis Christi in hoc sacramento.

Agendus de materia remota huius sacramenti dictum est, nunc sequitur, ut de ipso sacramento, ac proxima materia eius, dicamus: quia vero corpus, & sanguis Christi non solum sunt res, & sacramentum, sed etiam intrinsece continentur in materia eius proxima, & illud componunt, ac sunt veluti substantia eius, ideo optimo ordine sequitur, ut de hac Christi praesentia dicamus, ex hac enim caetera pendent, quae in hac, & duabus sequentibus quaestionibus D. Thom. tractat. De hac vero praesentia, tam multa his temporibus scripta sunt, ut fere nihil addi possit, praesertim in his, quae ad eruditionem, & Patrum lectionem pertinent, attingemus igitur solum illa, quae ad Scholasticum institutum satis esse videbuntur. Ac primum de hac praesentia dicemus, an sit, deinde quid sit, ac tandem, quomodo fiat.

SECTIO I.

Verum sit de fide certum, Christum realiter esse praesentem in hoc sacramento.

Primum haeresis illa, quae hanc veritatem negauit, inter Graecos illos pullulare cepit, qui veritatem carnis in Christo negarunt, ut colligi potest ex Theodor. dial. 3. vbi de illis inquit, Eucharistia & oblationes non admittunt, quod non consistantur Eucharistiam esse carnem Saluatoris nostri Iesu Christi. Quae verba refert ex Ignatio, Ep. ad Smyrneses, in qua nunc non inueniuntur. Deinde, qui negarunt veram v-

Vu 3 nionem

monem carnis Christi ad Deum, scilicet Nestoriani, consequenter dixerunt, in hoc sacramento non esse carnem diuinam, & viuificatricem. Vnde VValdens. tom. 2. c. 19. illis tribuit, quod in hoc sacramento negauerint esse carnem Christi, licet faterentur adesse carnem alterius sancti hominis, nescio cuius. Verisimiliter tamē mihi est, negasse quidem carnem Dei, & Verbi, non tamen carnem Christi, quem ipsi dicebant esse sanctum hominem purum, vt colligitur ex Anselmo, quē VValdensis refert lib. de corp. & sang. Domini, c. vltimo. Et hunc fuisse errorem Nestoriani constat ex fragmento errorum eius, quod habetur 2. tom. operum Cyrilli in fine. Vnde licet Lanfrancus lib. de Eucharist. post medium, referat fuisse quosdam haereticos, qui dixerunt, in hoc sacramento esse quidē carnem hominis, non tamen Christi: sed alterius, vel sancti, vel peccatoris: ego nullum eius erroris auctorem, aut vllam mentionē in historiis inuenio. Postea in eadem Ecclesia Graeca Iconomachi videntur hanc praesentiam negasse, vt colligitur ex VII. Synodo, actio. 6. tom. 3. in fine, vnde forte sumpsit occasionem Guid. Carmel. vt Armenos faceret huius erroris duces, quod ego verum non existimo, neq; vilo sufficienti fundamento dictum, quin potius nec in tota Ecclesia Graeca haec haereticis praualuit, aut nimium percrebuit. nam, cum in aliis rebus ab Ecclesia Latina saepe differerit, in hoc tamen dogmate de reali praesentia corporis Christi, Graeci, & Armeni, tam inter se, quam cum Ecclesia Latina consentiunt, vt ex liturgiis, & ex antiquis Patribus, actandem ex Concilio Florentino aperte constat.

Secundo in Ecclesia Latina, primus, qui aperte hanc haesim praedicauit, & defendit, fuit Berengarius, vt hic ait Diuus Thomas, & Prateol., & Castro, & Lindan. qui in suo dubitat, dialog. 2. eum sacramentarium omnium parentem vocat, & idem significat Guitemund. qui eo tempore contra Berengarium scripsit lib. de hac veritate. Lanfranc. autem li. contra Berengarium indicat, quendam Ioannem Scot. antea librum scripsisse, hunc errorem continētem. Vnde Sander. li. 7. haereti. 136. sub annum 1548. dicit Berengarium ab illo libro suum errorem hausisse, imo fertur Bertramum vtroq; antiquior librum in huius erroris probationem scripsisse, qui nunc extat & prohibitus est in indice Romano. Aduertit autem Sanderus, multos suspicari hunc librum ab aliquo sacramentario post Berengarium fuisse scriptum, quia de illo antiquiori tempore nulla in historiis fit mentio talis doctrinae, aut libri, aut authoris eius. Alanus autem lib. 1. de Euchar. cap. 20. & 21. verum esse putat, hunc Bertramum fuisse ante Berengarium, & huius erroris semina in illo libro iecisse, & Paschasium ac Rabanum contra illum pugnassee, caeterosq; Catholicos Doctores clarius, & accuratius ex illo tempore de hoc sacramento scripsisse. Postea Henriciani, & Petrobrufiani secuti sunt hunc errorem, vt Prateolus refert, & hi quidem dicebat, Christum in cena vere dedisse corpus suum, & sanguinem discipulis: reliquos vero sacerdotes non habere tam efficacem potestatem, ita refert Sander. lib. 7. haereti. 142. ex Petro Cluniacens. Epistola contra hos haereticos. Albigenes praeterea seu Albanenses eandem Christi praesentiam negarunt, vt Antonin. refert 4. par. Theologali. titul. 11. cap. 7. §. 5. & 3. par. hist. tit. 19. cap. 1. Deinde haeretici dicti Flagellantes, teste Gerson, opusculo contra illos: postea VValdenses & VVideli, vt late Thomas VValdens. tom. 2. de sacrament. Deinde Lutherus, quamquam praesentiam hanc negare ausus non est, se tamen in eum errorem valde propensum ostendit, & veritatem Catholicam tot erroribus immiscuit, vt sectatoribus suis realem etiam praesentiam negandi occasionem praebuerit, quod postea praestitit Oecolampadius, quem secuti sunt Zuinglius, Bulinger. Petrus Martyr, ac deniq; Caluinus, qui oc-

cultando errorem, mirum in modum illum auxit, cum enim negaret, corpus Christi esse reale, ac substantialiter praesens in hoc sacramento, sed solum in caelo, nihilominus absolute concedebat, substantiam, & corpus Christi sumi & manducari a fidelibus, ineffabili quodam modo, hunc autem modum, solum per fidem & apprehensionem postea explicabat, & ita eius error in re nihil a superioribus differet, non enim intelligit, corpus, & sanguinem Christi realiter adesse, & coniungi accidentibus panis, & vini, sed fide, & apprehensione priorum fidelium, dicit, haec tria ita copulari, vt dum corporaliter sumuntur symbola, spiritualiter per fidem manducetur Christi caro. Vnde etiam dicit ab impiis accipi tantum symbola, a piis vero etiam ipsum corpus Christi & sanguinem. Fundamentum huius erroris praecipuum est, quia, vt putant, & falso interpretantur, verba Scripturae non cogunt, vt hanc Christi praesentiam credamus, addunt etiam quaedam Patrum testimonia & rationes nonnullas, quae omnia in sequentibus paulatim examinabimus.

Veritas ergo Catholica est Christi corpus & sanguinem vere, realiter & substantialiter, sub speciebus panis, & vini consecratis, in hoc sacramento contineri. Haec veritas in sequentibus sectionibus, & conclusionibus late confirmanda est, nunc solum probatur ex vniuersali Ecclesiae consensu, & definitione. Primum enim omnes scriptores Catholici hanc veritatem constantiter defendunt, & contrariam doctrinam ac pullulare cepit, notari & oppugnarunt, vt Catholicae veritatis contrariam, quod est signum euidentis ad discernendam haesim a Catholica veritate: doctrina enim haeretica nouitatem praefert, & initium eius notari potest. Vnde statim ac oritur, sua nouitate Catholico offendit, &ideo ab eis statim, vt haeretica refutatur: Catholica vero doctrina suam semper antiquitatem retinet, abique contradictione Catholico sumi suscipitur, ita tradit Irenaeus lib. 3. contra haeres. c. 3. Tertull. de praescript. haereticorum, & lib. 1. contra Marcio. Epiphani. in Enazepha. & Vincen. Lyrin. in suo libro contra prophanas nouitates. Ita vero circa hanc veritatem accidit. Doctrina enim, de reali Christi praesentia in hoc sacramento, semper in Ecclesia suscepta est, nec aliquod eius initium, post Christi, & Apostolorum aetate, inuenitur, nam omnes antiquissimi Patres illam docent, vt videbimus: ac vero contrarius error statim ac pullulare cepit, notatus est ac impugnatu a Patribus, vt de antiquis Graecis ex Theodoro citauimus. De Nestorio constare potest ex Cyrillo, & Concilio Ephesino; de Iconomachis ex VII. Synodo, & aliis Conciliis, quae statim referam, & Damasceno, qui tempore Iconomachorum scripsit libro 4. de fide, cap. 14. & Theophylacto illi aequali Matth. 26. & 1. Corin. 10. de Berengario, & sociis ex Paschasio, qui, vt diximus, contra Bertramum scripsit, Lanfranco, Guitemundo, Algero, & aliis, qui contra Ioannem Scot. & Berengarium scripserunt. Petro Cluniac. epistola seu lib. de hoc mysterio, contra sui temporis haereticos, Anselmo, Bernardo, qui eundem errorem suis temporibus oppugnarunt, quos Hugo Victor. Magist. sententiarum, & omnes Scholastici imitati sunt, idemq; vsq; ad nostra tempora obseruatum videmus. Antiquiores autem Patres cum suo tempore contraria haeresis non esset exorta, illam ex professione non impugnarunt. Quid vero ipsi de hac veritate senserint, infra videbimus.

Secundo ostenditur hic consensus Ecclesiae ex Conciliis, & vt omitteram, passim ab eis hoc sacramentum appellari corpus Christi, vt videre licet in Concilio Niceno cano. 14. alias 18. & aliis, quae frequenter occurrunt, & notantur a Garetio libro de vera praesentia corporis Christi, claf. 7. afferam solum ea, in quibus hoc definitum est. Primo in Concilio Alexandrino cum Cyrillo in Epistola ad Nestor. quae recipitur,

vValdens.

Anselm.

Lanfranc.

VII Synod. Guido.

Prateolus. Castro. Lindan.

Guitemund.

Sander.

Alanus.

S. Antonin.

Gerson.

